

A tripszek elleni védekezés fejlesztése hajtatott paprikában: a közönséges karolópóktól (*Xysticus kochi* Thorell) a „mezei vegyesig”

Bán Gergely, Tóth Ferenc és Nagy Attila

Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar,
Növényvédelmi Intézet, Gödöllő

A hajtatott paprika egyik legjelentősebb kártevője a tripsz. Elsősorban a nyugati virágtripsz (*Frankliniella occidentalis*), a dohánytripsz (*Thrips tabaci*) és a közönséges virágtripsz (*Frankliniella intonsa*) okoz gondot. Rejtőzködő életmódjuk és szaporaságuk miatt a vegyszerrel való védekezés nem elég hatékony. Korábbi, izolált körülmények között folytatott vizsgálatok során a közönséges karolópók (*Xysticus kochi*), mint a tripszek ellen alkalmazható ragadozó, hatásosnak bizonyult. 2004-ben és 2005-ben folytatott kísérleteink során a karolópók lárváinak kijuttatása során felmerülő módszertani kérdésekre kerestük a választ (növényenként kijuttatandó pókmennyiség; felülkezelés szükségessége), szintén izolált körülmények között. A pókkal kezelt paprika tövek szignifikánsan jobb minőségű termést adtak, mint a kezeletlen növények. Az egyedszám, valamint a kijuttatások számának növelése fokozta a védekezés hatékonyságát, viszont a két részletben kijuttatott, paprikatövenkénti 20 póklárva felhasználása már elegendőnek tűnt. Az izolált körülmények között végzett kísérletek után, szükség volt az eredmények megerősítésére szokványos méretű paprikaállományban is. 2005-ben végzett kísérletünkben a pókok hatékonysága mellett az ezzel összefüggő paramétereket (egyedszámváltozás, elhelyezkedés) üzemi körülmények (1500 növény/fóliasátor) között figyeltük meg. A közönséges karolópók lárvák szignifikánsan mérsékeltek a tripszkártételt, annak ellenére, hogy a kijuttatást követő napokban az egyedszámuk gyorsan csökkent, továbbá, hogy a pókok jelentős része nem a tripszkártételre legérzékenyebb részekben, azaz nem a virágokban vagy a bogrókon tartózkodott.

A biztató eredmények ellenére a közönséges karolópók lárvák nem voltak elég hatékonyak. Azonban a hatékonyság növelése önmagában a pókokkal nem célszerű, mivel alkalmazásukat számos tényező nehezíti. Egy változatosabb ragadozó-együttessel kiküszöbölhetők az egyes fajok hiányosságai (eltérő környezeti igények, különböző vadászstratégia). Ezért 2006-ban a tripszek elleni védekezés céljából lucernából és csalánból fűhálóval begyűjtött ízeltlábú-együttest telepítettünk be válogatás nélkül, hajtattott paprika állományokba. Annak ellenére, hogy kétszer akkora volt a tripsz populáció a kísérleti fóliasátrakban, mint a szokványos (főként vegyszeres) védekezésű kontroll sátrakban, a terméseredmények hasonlóan alakultak. A ragadozó-zsákmány arány sem különbözött a kontrollhoz képest, mivel a betelepítések, illetve a vegyszeres kezelések elhagyásának hatására 43 %-al több virágpoloska volt a kísérleti fóliasátrakban. Összességében a vegyes ízeltlábú-együttessel érdemes tovább kísérletezni, hogy az esetleges buktatókat feltérképezzük, illetve a hatékonyságukat tovább növelhessük.

A kutatást a GAK ALAP 1-00052/2004 pályázat támogatta.